

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN SINIF İÇİ DAVRANIŞ BİÇİMLERİ İLE SAĞLIKLI GELİŞİM VE AKADEMİK BAŞARI ARASINDAKİ İLİŞKİ

RELATIONSHIP BETWEEN CLASSROOM BEHAVIOR FORM OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS AND HEALTHY DEVELOPMENT AND ACADEMIC ACHIEVEMENT

A. Osman Engin

Atatürk Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim ABD, Türkiye
aliosman.engin@atauni.edu.tr

Mustafa Çağrı Engin

Özel Kültür Akademik Ortaokulu, Türkiye

Muhammed Çağatay Engin

Atatürk Üniversitesi, Eğitim Programları ve Öğretim Doktora Öğrencisi, Türkiye

Mehmet KÖK

Atatürk Üniversitesi, Okul Öncesi Eğitimi ABD, Türkiye

K. Su EKİNCİ

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

Seren BERDİBEK

Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye

Özet

Bu çalışmada, evren olarak kabul edilen ve çalışma grubu (örneklem) olarak seçilen ilkököl öğrencilerinin birbirleri ile ilişkili yaşantı, deneyim ve düşünsel yorumlarına dayalı ve anket maddeleriyle sorgulanan/belirlenen gelişim boyutlu tutum ve davranışlar açısından sınıf içerisindeki “en...” ler (öğrenciler hakkında “en şöyle”, “en böyle” olanlar tanımlamaları) ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin diğer öğrenciler nezdinde elde ettikleri bu gelişim özellikleri çerçevesindeki davranış biçimleri ile okul öğrenme başarıları arasındaki ilişki değerlendirilerek karşılaştırılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin “en...” özellikleri ile davranış biçimleri ve öğrenme başarıları arasında bir korelasyonun olup olmadığı üzerinde durulmuştur. Bu karşılaştırma ve değerlendirme sonucunda ortaya çıkan durumların nedenleri hakkında daha fazla sosyal ve psikolojik araştırmaların yapılması gereği vurgulandı. Öğrencilerin bir örgün öğretim programına dahil edilmeden önce, kazanmış oldukları davranışların detayları hakkında bilgi edinilmesinin önemi mevcut program çerçevesindeki bilgi ve davranışsal becerilerin edinilmesinde temel değişkenlerden olmasından kaynaklanmaktadır. Uygulanan ve daha farklı boyutlarda geliştirilebilecek olan bu teknikle öğrencilerin giriş davranışları ve hazır bulunuşluk düzeyleri hakkında tutarlı ve objektif yorum ve değerlendirmeler yapılabilir. Böylece elde edilen veriler özellikle rehberlik uzmanlarına ve öğretmenlere önemli kolaylıklar sağlayacak ve var olan istenmeyen sorunların giderilmesi için isabetli çalışma ve program geliştirme süreçlerine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmada çalışma evreni olarak düşünülen ilkököl 4. sınıf öğrencileri arasından seçilen Kars ili içerisindeki Fevzipaşa İlköğretim Okulu 4-B ve 4-C sınıfı öğrencileri örneklem grubu olarak seçilmiştir. Öğrencilerin görüş ve değerlendirmeleri MEB ARGE ilgili birimi uzmanları tarafından hazırlanan bir anket kullanılarak alınmıştır. Verilen cevaplar tek tek değerlendirilmiş olup, olumlu yönde en...” olan öğrencilerin başarıları sınıf ortalamasının üzerinde olduğu ve olumsuz yönde “en...” olan öğrencilerin ise başarıları, istisnalar hariç, sınıf ortalamasının altında olduğu gözlenmiştir. Sonuçta sadece öğrenciden değil, aileden ve çevreden kaynaklanan sebepler üzerinde de durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kimdir bu?, Sosyal davranış ve başarı, Sınıf içi sosyal davranışların arka planı.

Abstract

In this study, it had been tried to find out the most favorable and unfavorable manner and behaviors of the chosen sampling primary education two 4th class students depending on the cognitive comments, life story and experiences related to each other's and these features of the students' related to

child development were compared with their school learning success. According to the data handed it had been focused on the subject that if there was a correlation between the students' school learning success and the most favorable and unfavorable manner and behaviors. In the suggestions about that found results it was explained that there was a necessity to be busy with more social and psychological researches on the reasons of the found results. The importance of having enough information about the students' background knowledge before they were interested in formal education derives from being one of the main variables of gaining the wanted behaviors and knowledge in the frame of present curriculum. It may be easier to make clear and correct comments on the students' entering and trendiness behaviors with the help of this technique applied by us which may be developed in some other dimensions. These researches and activities will provide the teachers and guidance counselors some more help and support new researches, curriculum development and problem solving activities. In this research two primary 4th year classes' students studied on. The students' point of views was collected by a questionnaire prepared by some experts of the National Education Ministry. The given answers were evaluated one by one and as a result it was understood that the students having the most favorable manner and behaviors were more successful and the other students having the most unfavorable manner and behaviors were less successful about classroom learning and teaching activities. But of course there were some expectations too. For that reason, it was planned to study on the reasons derived from the family and environment.

Key words: Who is it/this?, Social behavior and learning success, The background of the social behaviors in class.

GİRİŞ

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin öğrenme ve öğretme durumları olarak hedeflenen başarılı sonuçlara ulaşması, diğer önemli değişkenlerle beraber öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor düzeyde ön öğrenmelerinin, yani öğrencilerin hazırbulunuşluk ve giriş davranışlarının yeterli olmasına bağlıdır. Programlı öğretimde ve bilginin yapısına bağlı olarak etkin bir aşamalılık ilkesi vardır. Burada anlaşılması gereken durum, bir önceki aşamada edinilmesi gereken öğrenmelere dayalı bilgi ve davranışlar zayıf veya yeterli değilse, bir sonraki aşamadaki bilgi ve becerilerin kavranmasının kolay olmayacağıdır. Bu yüzden, eğitim sorunlarını büyük bir oranda çözebilmiş ülkelerde, okulöncesi eğitim yüzde yüzlük bir oranda katılımı uygulanan bir eğitim kademesi olmaktadır. Bir çocuğun 0-6 yaşına kadar geçen sürede daha sonraki tüm yaşamını etkileyen ve yöneten kişilik özelliklerinin oluştuğu düşünülmektedir. Bu durumda doğumla gelen kalıtsal özelliklerle çevresel uyarıcıların etkileşimi sonu ortaya çıkan gelişmeler oldukça anlamlıdır. Bu gelişim döneminde edinilmesi gereken davranış ve beceriler yeterli düzeylere çıkamamışsa, daha sonraki programlı öğrenmeler olumsuz olarak etkilenecektir. Okulöncesi eğitim etkinlikleri önemli kılan temel faktörlerden birisi de budur. Temel eğitim sorunlarını çözmüş toplumlar, çocuğun 0-6 yaş dönemi gibi okulöncesi dönemdeki öğrenme çevresinin tesadüf ve rastlantılara bırakılamayacak kadar önemli olduğunun bilincindedirler.

Öğrencilerin sınıf ortamındaki sosyal davranışları, okulöncesi eğitimi nezdinde önemli ipuçları verecek ve öğretmenlere var olan sorunların giderilmesi için kolaylıklar sağlayacaktır. Çünkü teşhis doğru yapılmadan tedavi yapılamayacaktır. Psikoloji ve öğrenme kuramları dikkate alındığında, özellikle davranışçı öğrenme kuramına göre, bireylerin davranışlarının arka plânında mutlaka geçmişe dayalı yaşantı ve tecrübelerin olduğu ifade edilebilir. Ayrıca psikanalitik yaklaşımda da benzer şekilde insanların problem oluşturan ve çeşitli psikolojik temelli sosyal davranışlarının kaynağı daha önceki gelişim dönemlerinde bastırılan birtakım davranışların olduğu savunulmaktadır. Öğrencilerin/çocukların sınıf ve okul ortamında, geçmişten o ana kadar edindikleri yaşantı ve deneyimler olarak psikolojik boyutları da içeren sosyal davranışlar öğrenci merkezli birçok eğitim sorununun çözümü için önemli giriş ve çıkış noktalarını

oluşturacaktır. Öğrencini davranışları sadece aile tarafından değil sosyal çevresi, akranları, okulu ve öğretmenlerinden de etkilenmektedir (Şenay, 2011'den aktaran: Atıcı, 2014).

Bu tür eğitim araştırmalarının verileri, aynı zamanda okul ve aile işbirliği açısından da üzerinde durulması gereken ayrıntılar olabilir. Ayrıca toplumsal beklentilerin karşılanması hedefinin gerçekleştirilmesi için, kabul edilebilir sınıf içi ortak davranışların geliştirilmesiyle bir sınıf kültürünün tesis edilmesinde sınıf içi veya sınıf dışı istenmeyen davranışların ortadan kaldırılması mümkün olabilir.

“KİMDİR BU?” TEKNİĞİ

Sosyometrik testlerde olduğu gibi, bu teknikte grubun sosyal dokusu içerisinde grup üyelerinin birbirlerini nasıl algıladıklarını, ilişki tür ve biçimini, kabul ve ret derecesini anlamaya yarayan bir tekniktir. Bir grup içerisinde birbirlerini tanıyan bireylerin geliştirdikleri anlayışlar birbirleri hakkındaki görüş ve algılarına dayanır. Grup içerisindeki bireylerin bireysel özelliklerinin belirlenmesi amaçlanır. Örneğin sınıf içerisinde bir öğrencinin arkadaşları tarafından nasıl algılandığını anlamak için, öğrencilere bir seri davranış tasvirleri verilir. Öğrencilerden bu tasvirlere uyan arkadaşlarının isimlerini ilgili ifadelerin olduğu yere yazmaları istenir. Öğrenciler belli bir betimlemeyi ayrı bir kâğıda yazıp yanına bu betimlemeye uyan arkadaşlarının adlarını da yazabilirler. Bir betimleme için birden fazla öğrenci ismi yazılabileceği gibi, bir öğrencinin ismi birden fazla betimleme için de yazılabilir. Diğer yandan öğrenci uygun gördüğü takdirde, yapılan davranış tasvirlerin yanına kendi ismini de diğerleri gibi yazabilir. Böylece öğrencinin/çocuğun kendini nasıl gördüğü hakkında fikir edinilebilir.

“**Kimdir Bu?**” tekniği ile ilgili bireysel özellikler, belirgin tiplere ilişkin betimlemeler, bilgi toplayan kişinin genel ve özel amacına göre hazırlanır. Ya da hazırlanmış olan bireysel özellikler listesinden seçilerek oluşturulur. Hazırlanacak davranışlar ve özellikleri “olumlu” ve “olumsuz” olacak şekilde seçilir. Düz bir cümle ya da bir soru cümlesi olarak ifade edilir. Betimsel tanımların ve ifadelerin nitelenen karakter veya tipi canlandıracak şekilde belirtilmesi ve açık olması önemli bir gerekliliktir.

“KİMDİR BU?”TEKNİĞİNİN UYGULANIŞI

Uygulamada kısa bir açıklamadan sonra, çoğaltılmış olan betimsel davranışlar formu gruptaki her katılımcıya bir adet olmak üzere dağıtılır. Katılımcılar davranışların karşısındaki “Kimdir Bu?” sorusuna gruptaki/sınıftaki bireylerden davranışa en uygun olan kişinin ad ve soyadını yazarak yanıtlamayı tamamlar. Yanıtlama yapılırken her betimsel davranışa birden çok kişinin adı yazılabileceği gibi, aynı kişi farklı davranışların karşısına ayrı ayrı da yazılabilir. Daha önce ifade edildiği gibi bu durum cevaplamayı yapan öğrencinin kendisi için de geçerlidir.

“KİMDİR BU?” TEKNİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Değerlendirme, gruptaki/sınıftaki bireylerin/öğrencilerin betimleyici özellikler bakımından durumlarını belirlemek amacıyla yapılır. Bir tarafta isim listesinin bulunduğu, diğer tarafta da listedeki soruların numaraları bulunur. Her öğrencinin adı hangi soruda kullanılmış ise, o öğrencinin kişisel özellikleri belirlenmiş demektir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda; grup/sınıf içerisindeki kişi/birey arkadaşları tarafından

nasıl tanındığı ve kendini nasıl tanıdığına ilişkin olarak bireyin “uyum” içerisinde olup olmadığı ve öğrencilerin tipik davranışları hakkında yargılara varılabilir. Bu teknik ile grubun/sınıfın toplumsal yapısı, bireyin tipik davranış kalıpları, kişilik özellikleri, problemleri, uyum güçlükleri, başkalarını algılayış biçimleri hakkında kullanıcıya fikir verir. Öğrencilerin arkadaşları hakkında ortaya koydukları görüşler her bir anket maddesinde vurgulanan betimlemeler için yoğunlukları dikkate alınarak değerlendirilmektedir. Yani öğrencilerin arkadaşları için kendi deneyimlerine bağlı değerlendirmelerin her öğrenci için oluşturduğu frekans durumu anlamlılık düzeyi olarak vurgulanabilir. Zaten, “en..” ler de bu yoğunluğa göre anlam kazanmaktadır.

Okullar yetişkin veya genç bireylerin eğitim ve öğretimlerini üstlenen toplumsal kurumlar arasında en etkili rollere sahip olan eğitim kurumunun uygulama alanlarıdır. Eğitim kurumu diğer toplumsal kurumların temel girdileri olacak olan kaliteli ve donanımlı insan kaynaklarını yetiştirir. Bu işlevin yerine getirilebilmesi için kurum içerisinde çalışanların statü ve rollerinin farkında olmaları ve o statülerin gerektirdiği rolleri en ideal roller olarak yerine getirmeleri gerekir. Ancak öğrenci davranışlarının gerçek yaşamdaki birçok değişken tarafından etkilenmekte ve yönlendirilmektedir. Bütün bu faktörlere bağlı olarak öğrencilerin sınıf içerisindeki sosyal ilişkileri ve davranışları daha belirgin bir hal alıyor (Atıcı, 2014, 1-2). İçerisinde bulunduğumuz zaman diliminde berrak zihinsel faaliyetler çerçevesinde tek tip yöntem ve tekniklerle eğitim vermenin çok karmaşık beklentileri karşılamaktan uzak olduğu anlaşılmıştır. Teknoloji kullanımı ve maddeye endeksli sistemler öğrencilerin değerler boyutuyla duyuşsal alan değerlerini ikame edememektedir (Yener, 2011’den aktaran: Atıcı, 2014, 1-5).

Çalışmanın Önemi

Bilindiği gibi öğrencilerin eğitim kurumlarında ve sosyal çevrelerinde ortaya koydukları davranışlara etki eden faktörler doğumla başlayıp daha sonraki yaşam sürecinin ilintili olduğu her yerde yeniden şekillenerek kalıcı hale gelmektedir. İstenmeyen öğrenci davranışlarının ortadan kaldırılması ve daha istendik ve beklendik davranışların kazanılması için ne aile ve nede okul tek başlarına sonuç almakta zorlanabilirler. Öyleyse bu süreçte aile ve okul işbirliği vazgeçilmez bir gereklilik olmaktadır. Öğretmenlerin aynı zamanda sadece ders veren veya sınıfı öğrenme açısından yönetenler değil, aynı zamanda ortaya çıkan sorunlarla ilişkili olarak araştırma ve çalışmalar yapan ve elde edecekleri sonuçlar çerçevesinde süreci yönetip yönlendirmeleri daha doğru olacaktır. Bu çalışma öğrencilerin sınıf içi öğrenme başarısını olumlu ve olumsuz etkileyen sosyal davranış biçimlerini belirleyerek bu davranış biçimleri ile öğrenme başarısı arasındaki ilişkiye vurgu yapmak ve olumsuz tutum ve davranışların olumlularıyla yer değiştirmesine katkı sağlayacak etkinlik alanları oluşturmaktır. Tüm bu açılardan bu çalışma oldukça önemlidir.

Problem Cümlesi

Öğrencilerin sınıf içi tutum ve sosyal davranışları ile sınıf içi öğrenme başarıları arasında bir ilişki var mıdır?

Alt Problemler

1. Öğrencilerin öğrenme başarısını olumlu etkileyen tutum ve davranışlar nelerdir?

2. Öğrencilerin öğrenme başarılarını olumsuz etkileyen tutum ve davranışlar nelerdir?
3. Bu konularda alınabilecek önlemler nelerdir?
4. Ortaya çıkan tezat ve istisnai durumların gerekçeleri neler olabilir?

YÖNTEM

Bu çalışma, tarama modeli bir çalışmadır. Tarama modeli çalışmalarda; araştırmaya konu olan olay, kişi ya da nesne, kendi şartları çerçevesinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılmaktadır. Karasar (2008'den aktaran: Atıcı, 2014); tarama modelini, "geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı" olarak tanımlamaktadır. Araştırma için gerekli veriler kitap, dergi, makale gibi yazılı kaynaklardan toplanmıştır. Öğrencilerin öğrenme başarılarını etkileyen davranış biçimlerinin hazırlayıcısı olabilecek faktörlere çalışmada genel olarak vurgu yapılmıştır. Ancak o etmenlere kısaca bakıldığında;

1.Sınıf dışı etmenler:

Aile ve sosyal çevre, okul sınıf dışı etmenler olarak sayılırlar.

a) Aile; çocuğa verilmiş bir statü gibidir. Çünkü çocuğun ailesini seçme şansı yoktur ve doğuştan üyesi olduğu toplumdaki en küçük sosyal kurumdur. Çocuk ilk sosyal davranışlarını ailesindeki kişilerle ilişki kurarak, onları taklit ederek ve rol model alarak öğrenmeye başlar. Böylece çocuğun toplumsallaşması ilk önce ailede başlar ve diğer yandan da çocuğun kişilik gelişiminin temelleri aile ortamında atılmış olur. Ailenin bulunduğu kültürün özellikleri, ebeveynlerin eğitim durumu, daha önce yaşamış oldukları deneyimler vb. birçok etmen çocuğu ve çocuğun okuldaki davranışlarını olumlu veya olumsuz etkiler. Bunların yanı sıra ebeveynlerin çocuğa karşı davranış ve tutumlarının çocuğun üzerinde çok önemli ve çoğunlukla da kalıcı sosyal ve psikolojik bir etkisi vardır. Yapılan araştırmalar ebeveyn tutum ve davranışlarındaki aşırı baskının çocuklarda anne ve babalarından intikam alma, dolayısıyla onları cezalandırma düşüncesiyle suç işlemeye eğilimli hale getirdiği yaşanan örneklerle sabittir. Bu tür şiddet ve baskıların çocukları bazen de küskün, silik, çekingen, kolaylıkla başkalarının etkisinde kalabilen kişiler olmalarına zemin hazırladığı temel bir gerçekliktir (Erden, 2008'den aktaran: Atıcı, 2014). Bazı ailelerde ise disiplin neredeyse yok denecek kadar düşük düzeydedir ve dolayısıyla anne-baba çocuklara çok yumuşak davranarak onların tutum ve davranışlarını denetim altına almayı düşünmezler. Bu tür davranışların sonucu olarak aşırı vurdumduymazlık ve hoşgörüle karşılaşan çocuklar bencil, idare edilmesi zor, sabırsız ve anlayışsız olabilmektedir.

Kılıç (2014) Sınıf İçerisinde Öğrenci Davranışlarına Etki Eden Etmenler isimli çalışmalarında: *"Ebeveynlerin dengesiz ve kararsız davranması da çocuğun karakter gelişimine etki eder. Anne-babaların çocuğun bulunduğu ortamda birbirlerini eleştirmeleri, davranış tutarsızlıkları, çocukta çelişkili, kararsız ve tutarsız bir kişilik gelişmesine neden olabilmektedir. Ailelerin bütünü bu davranış ve tutumları çocuğun akademik yani okul başarısını da etkilemektedir. Bu konuda yapılan araştırma sonuçları şöyledir; Ebeveynlerin çocuktan beklemedikleri okul başarısı ile çocukların sergiledikleri akademik performansları arasında olumlu bir ilişki vardır. Dengeli ve düzenli aile ilişkilerinin bulunması, çocuğun başarısını olumlu yönde etkiler. Aile içinde çocuğun yeterli sevgi ve ilgiyi görmediği ve aile içi geçimsizliğin olduğu durumlarda, çocuğun akademik başarısı olumsuz yönde etkilenir. Aile ve özel yaşamla ilgili diğer sebepler içerisinde öğrencinin duygusal gereksinimlerinin ailede tam anlamıyla*

giderilememesi, değerli ve anlamlı olduğunun hissettirilmesinde eksik kalınması, aile içi disiplinin sağlıklı olmamasından dolayı öz disiplinin yeterince gelişmemesi yer alır. Bununla beraber ödül-ceza yaklaşımının aile içinde tutarlı uygulanamaması, çocuğun yaşına uygun sorumluluk verilmemesi, doğru örnek olmayacak kişilerin aile ya da çevrede olması nedenler arasında sayılabilir (Arıcak, 2004).

b) Sosyal Çevre Psikolojide kişinin gelişimini etkileyen ve kalıtımsal olmayan şeyler çevre olarak kabul edilmektedir. Okul ve sınıf, çevre içerisindeki önemli parçalardandır. Bu nedenle sınıfta yaşanan problemler çevrenin bir uzantısı olarak da görülebilmektedir. Öğrencinin bulunduğu toplumsal çevrenin öğrencinin davranışları üzerinde önemli etkisi bulunmaktadır. Olumsuz çevre şartlarında yaşamak zorunda kalan çocukların davranışları bu durumdan etkilenerek sınıf içi öğrenme yaşantılarında yaşadıkları bu olumsuz tecrübelerin etkileri görülebilir. Sosyo-ekonomik düzeyin istenilen düzeyde olmaması, sağlığa olumsuz etki eden sosyokültürel etmenler, ırkçılık-ayrımcılık ve çevresel zehirli uyarıcılara maruz kalma, sağlık kuruluşlarının uzak mesafede bulunması, sosyal desteğin yeterli olmaması, yakın çevrede tehlikeli ya da şiddet uygulayan olumsuz davranışlar sergileyen insanların varlığı, toplumda şiddetin bulunması gibi birçok faktör çocuğun gelişimini önemli oranda etkilemektedir. Çağdaş toplumlarda çocuklar fiziksel, duygusal ve yaşamsal gelişimlerini tehdit altına alan birçok stresli yaşam olaylarıyla karşı karşıya kalmaktadır. Çocukların yaşadıkları stresli yaşam olaylarına karşı verdikleri tepkiler bilişsel gelişim düzeylerine göre farklılık gösterir. Öğretmenin çocuğun sahip olduğu bilişsel yeteneklerini ve sınırlılıklarını bilmesi, çocuğun sosyal çevresinde olan olaylardan yaşına göre nasıl etkilendiğini, sınıfta hangi önlemleri alabileceğini ve çocuğa nasıl destek verebileceğini anlamasına yardım eder.

c) Okul Toplumdaki bireyleri eğiten kurumlara okul adı verilir. Kaliforniya Eğitim Bölümü (2000), araştırmaları göstermektedir ki, sorunlu davranışların birçok sebebi olmasına karşın okul ortamından ve sınıf ortamından kaynaklanan sebepler bunların en önemlilerini oluşturmaktadır. Sosyal faktörlerden aileyle ilgili sorunların çocuğun okuldaki davranışlarında oldukça etkili olduğu bilinmektedir. Ancak çocukların zamanlarının büyük bir kısmını geçirdikleri okuldan kaynaklanan faktörleri de yadsımamak gerekir. Çocukların sınıf ve okulda yaşadıkları birtakım olaylar olumsuz davranışlara yol açmaktadır ve bazı çocukların okulu güvenilmez ve istenilmeyen yerler olarak algılamalarına neden olmaktadır (Yener, 2011). Öğrencilerine iyi örnekler sergileyen öğretmen ve yöneticiler öğrencilerin okuldaki başarı oranlarının daha fazla artmasını sağlamaktadır. Öğretmen ve yöneticilerin giyim tarzları, konuşmaları, tavır, davranış ve yaşantı tarzları öğrencileri öğretmen ve yöneticileri gerçek yaşantılarında da örnek almaya yöneltmektedir. Problemleri davranışın okulla ilgili nedenlerini Arıcak (2004) şöyle sıralamıştır: 1. Yönetici ve öğretmenlerin kuralların uygulanışında tutarsız davranışlar göstermeleri. 2. Öğretmenin ödül ve ceza yöntemlerini yanlış biçimde kullanması. 3. Sınıfta ve okulda ders başarısının fazla önemsenmesi sonucunda, başarısız öğrencilerin kendilerini değersiz ve anlamsız hissetmesi. 4. Öğrenciler ile kendi aralarında karşılaştırma yapılması. 5. Bütün öğrencilerin aynı şekilde öğrenmeye zorlanması ve farklılıklarının önemsenmemesi. 6. Öğrencilere sadece ders içinde sorumluluk verilirken ders dışı sorumlulukların verilmemesi. 7. Problemleri davranışın öğrencilerin dışlanması. 8. Başarısız, dışlanmış ve problemleri davranışın öğrencilerin kendi aralarında birbirlerini olumsuz yönde etkilemeleridir.

d) Arkadaş Etkisi Akran gruplarının ergenlik döneminde öğrenci davranışları üzerinde oldukça önemli bir etkisi vardır. Ergenlik sürecinde çocuk ailenin kontrolünden çıkarak akran gruplarına eğilim gösterir ve bu grupların kurallarına uygun davranışlar gösterir. Akran grupları arasında eğitime, ahlaklı olmaya, akademik başarı kazandırmaya meyilli olanlar çocuğun üzerinde olumlu etki oluştururlar. Bunun tam tersi eğitimin önemini kavramak yerine boş zaman aktivitelerine (sokağa çıkmak, eğlence yerleri vb.) yönelen akran gruplarında çocuğun okuldan uzaklaşmasına ve hem okul hem de sınıf içerisinde daha fazla olumsuz davranışlar göstermesine sebep olmaktadır(Erden,2005). Bu davranışlardan bazıları şunlardır; başarısı kiskanılan arkadaşlıklar, lakap takma alışkanlığı, öğretmene sürekli olarak götürülen şikâyetler, küçük görme davranışları, ders içerisinde sınıf üyelerini rahatsız etmek, izin istemeden arkadaşlarının eşyalarını alma, el şakalarının artmasıdır (Yiğit, 2005).

e)Teknolojik Gelişme ve Medyanın Etkisi Yaklaşık olarak 1990'lı yıllarda çocukların günlük yaşamını değiştiren en önemli teknolojik gelişme renkli ve çok kanallı televizyon ile bilgisayarların sayısının artarak daha yaygın bir şekilde kullanılmaya başlaması olmuştur. Televizyonun yaygınlaşmasından önceki dönemde kişiyi bilgilendirici ve eğlendirici en önemli kitle iletişim aracı radyo ve basılı yayındı. Radyo çocuklarda ve gençlerde dinleme becerisinin gelişmesini sağlıyordu. Böylece çocuklar okullarda yaygın biçimde kullanılan anlatım yöntemine dayalı öğrenmeye hazırlanıyorlardı. Eğitim düzeyi yüksek ve maddi imkânları elverişli olan ailelerde çocuklar basılı yayına daha rahat ulaşabildikleri için okuma alışkanlığı kazanabiliyorlardı(Erden, 2001). 1980'li yıllarda televizyonun ve yayın saatlerinin artması ve yaygınlaşmasıyla, televizyon çocuk ve gençlerin hayatında giderek daha fazla rol oynamaya başladı. Televizyon hem görme hem de işitme duyarlarına hitap eden bir araç olunca çocuklar Sınıf İçerisinde Öğrenci Davranışlarına Etki Eden Etmenler 419 yaşadıkları çevre ve bunun dışındaki yeni yaşam hakkında yeni bilgi ve beceriler edinmeye başladılar. Bu dönemde televizyon hem devlet denetiminde olup hem de tek kanaldan yayın yapmaktaydı. Bu da televizyonda eğitici ve çocuklar üzerinde olumlu etki bırakan yayınlar yapılmasını sağlıyordu. 1990'lı yıllarda özel televizyonların yayın hayatına geçmesi ve yayın saatlerinin artmasıyla televizyonun olumsuz yöndeki etkileri çocuklar üzerinde etki etmeye başladı. Reyting almak amacıyla çok renkli ve hareketli programlar dönemi başlatıldı. Doğasının bir sonucu olarak hareketli ve eğlenceli uyarıcılardan hoşlanan çocuklar için televizyon alternatifsiz bir eğlence aracı haline geldi. Daha sonra televizyonun eğitici ve bilgilendirici yönü giderek azaldı. Okul öncesi dönemde bu programlarla yetişen çocuklar, okul hayatını ve öğretmenin anlattıklarını sıkıcı bularak, derslerde sıkılmaya başladılar. 2000'li yıllarda bilgisayarların evlerde yaygınlaşması çocuklar tarafından oyun aracı olarak kullanılmaya başlamasını sağlamıştır. Bilgisayar oyunlarında çocukların düşünme ve karar vermeye dayalı becerilerini geliştirici özellikler bulunmakla birlikte, bilgisayar oyunlarının hareketli ve eğlenceli olması, çocukların bu tür deneyimlere alışmasına neden olmaktadır. Çocukların hızlı bir şekilde değişen, dikkat çekmek için özel olarak hazırlanmış bu tür uyarıcılara alışmaları, okul yaşantılarından sıkılmalarına, dikkatlerini uzun süre bir konuda toplayamamalarına sebep olmaktadır. Bütün bu olumsuzluklarına rağmen teknoloji olumlu yönde kullanılırsa eğitim öğretim faaliyetleri açısından yararlı olabilir. Örneğin televizyonun birden çok duyu organına hitap etmesi gidip görme imkânı olmayan ortamları sınıfa getirmesini sağladığından eğitim öğretim aracı olarak kullanılabilir. Ancak öğrencilerin medyadan olumlu etkilenmesinin yolu, öğretmen ve ailelerin işbirliği içerisinde bilinçli davranmalarına bağlıdır (Taş, 2005).

Zaman içinde buna benzer bir değişim oyuncaklarda da yaşanmıştır. 1970 ve 1980'li yıllarda çocuklar çok çeşitli oyuncak bulamadıklarından kendi yaratıcılıklarını kullanarak buldukları oyuncaklarla oynarken, 2000'li yıllardan itibaren oyuncakların çeşitlenip ucuzlaması çocukların kas gücü ve yaratıcılıklarını daha az kullanmalarına ve bunun sonucunda özellikle küçük kas gelişiminin yavaşlamasına sebep olmaktadır.

f) Ekonomik Etkenler Bu değişimler daha çok sosyoekonomik statüsü yüksek ailelerde oluşan ve bu ailelerin çocuklarını etkileyen değişimlerdir. Bu etmenler çocukların kurallara uymaması, dikkatlerinin dağılması, dersi dinlemekten sıkılması ve ders çalışmaması vb. sonuçlara sebep olmaktadır. Ancak bu davranışlar sınıf yönetiminde küçük davranış problemleri olarak ele alınmakta ve kontrol edilebilmektedir. Diğer yandan ekonomik yapıdaki değişimlerle beraber kırsal alandan kentlere göçün artması, kentlerde yeni yoksul mahallelerin oluşmasını sağlamıştır. Özellikle buralarda yetişen çocuk ve gençler okullarda daha önemli problemlere sebep olmaktadır. Varoşlarda bulunan veya buralara yakın olan okullarda son senelerde oldukça fazla olumsuz olay yaşanmıştır. Bu şekildeki davranış bozuklukları hem kötü sonuç doğurmakta hem de giderilmesi göreceli olarak zor olmaktadır. Yoksul bölgelerde görülen bir diğer problem; öğrencilerin okula devamsızlıkları veya tamamen okulu terk etmeleridir. Daha küçük yaşta çalışmaya başlayan öğrenciler okulu bırakmaktadırlar. Araştırmalar orta derecedeki sosyo-ekonomik düzeyde bulunan ailelerden gelen öğrencilerin akademik başarılarının, alt ve üst sosyo-ekonomik düzeyde bulunan ailelerden gelen çocukların başarılarından daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenci, öğretmene aşırı bağımlılık sergiliyorsa, okulda öğretmenlerine ve arkadaşlarına karşı olumsuz tavırlar sergiliyorsa, başarısız olduğu zaman, kolaylıkla mutsuz oluyorsa, içe kapanık ve az konuşan biriyse, istenmeyen davranışlar sergileyebilir”.

Öğrenci başarısı ve başarısızlığının da sınıf içi davranışları şekillendirdiği ve öğrencilerin bu davranışları birer savunma mekanizmaları olarak kullandıkları gözlenmektedir (Öztürk, 2005).

Anket

Anket sistematik veri toplama aracıdır. Hazırlanan anket maddelerine katılımcıların verecekleri karşılıklar olarak elde edilecek verilerin amacı, öğrencilerin kendilerini tanımlamalarına yardımcı olmak ve sınıfın “en...” lerini bu teknik sayesinde ortaya çıkarmaktır. İlköğretimdeki öğrencilerin birbirleri hakkındaki düşünceleri bu test tekniği vasıtasıyla objektif olarak ortaya çıkarılır. Yapılan “Kimdir Bu?” tekniği ile öğrencilerin kendilerini ve arkadaşlarını nasıl gördükleri ve test sonucunda elde edilen bilgiler ile öğrencilerin ders başarıları karşılaştırılmaktadır. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda öğrencilerin bazı özellikleri ile ders başarıları arasında olumlu yönde seyreden bir ilişki gözlenirken, bazı öğrencilerin ise ders başarıları ile özellikleri arasında olumsuz yönde bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu ters ilişkinin ortaya çıkmasında öğrencilerin psiko-sosyal özellikleri, içerisinde yaşadıkları toplum ve diğer dış faktörlerin etken olabileceğini söyleyebiliriz.

Bilindiği gibi anket yöntemiyle oldukça farklı türde veri toplamak mümkündür. İnsan davranışları, iş performansları, duyguları benzeri tutum ve davranışlar bunlardan bazılarıdır. Bu tarzda veri toplama aracı geliştirilirken şüphesiz dikkat edilmesi gereken önemli noktalar da olacaktır. Zaman ve maliyet hesaplarının yapılması gerekir. Hazırlanacak/geliştirilecek anket maddelerinin belirlenen amaca dönük olması ve elde edilmesi gereken bilgiler açısından da kapsayıcı olması, bu süreç yönetilip yönlendirilirken aynı zamanda anketin güvenilirliğinin de sağlanması verilerin

güvenirligi açısından önemli olacaktır. Anket geliştirme ve hazırlama işinin bir uzmanlık alanı olduğu unutulmamalıdır.

Bu çalışmada yer alan öğrencilerin kişisel hakları açısından herhangi bir yanlışlık veya sorumluluğa meydan vermemesi için gerçek isimler kullanılmayarak her bir öğrenci için verilen kodlar kullanılmıştır.

Fevzi Paşa İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı Not Ortalaması

Öğrencinin Adı Soyadı	Ortalaması
1. B1	94
2. B2	83
3. B3	98
4. B4	82
5. B5	83
6. B6	80
7. B7	80
8. B8	93
9. B9	99
10. B10	98
11. B11	84
12. B12	99
13. B13	95
14. B14	90
15. B15	83
16. B16	98
17. B17	90
18. B18	88
19. B19	90
20. B20	91
21. B21	93
22. B22	90
23. B23	83
24. B24	80
25. B25	88
26. B26	84
27. B27	98
28. B28	87
29. B29	86
30. B30	96
31. B31	80
32. B32	88
33. B33	86
34. B34	86
35. B37	82
36. B38	90
37. B39	80
38. B40	97
39. B39	98
40. B40	70

BİL-KİM

Sıra No	Öğrenci No	Adı Soyadı	1-En çok sevilen kimdir?	2-Hiç sevilmeyen kimdir?	3-Her zaman herkese yardım etmek isteyen kimdir?	4-Arkadaşlarıyla birlikte olmak isteyen Kim?	5-Herkese yardım etmek istemeyen kim?	6-Yalnızlıktan hoşlanan kim?	7-Arkadaşlarına daima kaba davranan kim?	8-Arkadaşlarına daima kibar davranan kim?	9-Daima tertipli ve düzenli olan kimdir	10-temizliği, tertip – düzeni boş veren kim?	11-Sevgiye daima sevgiyle karşılık veren kim?	12-Olaylara hep olumsuz yönden bakan kim?	13-Arkadaşlarına hep anlayışla bakan kim?	14-Arkadaşlarıyla alay etmekten hoşlanan kim?	15-Engelli arkadaşlarına iyi davranan kimdir?	16-Engelli arkadaşlarına kaba davranan kimdir?	17-Görevine sadık olan ve zamanında yapan kimdir?	18-Aldığı görevi yerine getirmeyen kimdir?	19-Arkadaşlarının başarısını takdir eden kimdir?	20-Arkadaşlarının başarısını takdir etmeyen kimdir?	
1	412	B1												3								4	
2	427	B2																					
3	439	B3																					
4	453	B4																					
5	556	B5																					
6	719	B6		9		4						8				8							
7	725	B7					4																
8	726	B8																					
9	728	B9										2											
10	729	B10																					
11	730	B11																					
12	731	B12									8												
13	732	B13																					
14	733	B14																					
15	735	B15																					
16	736	B16																					
17	737	B17																					
18	738	B18																					
19	740	B19																					
20	741	B20		8		5		8		6	7		2		9								
21	742	B21	9						9						5								
22	743	B22											3										
23	744	B23																					
24	745	B24																					
25	748	B25																					
26	749	B26																					
27	751	B27	9		9				9		6						8		5				
28	755	B28																					
29	757	B29																					
30	759	B30																					
31	760	B31								6				5		2							
32	762	B32																					
33	763	B33																					
34	764	B34																					
35	765	B35																					
36	769	B36																					
37	774	B37																					
38	857	B38													5								
39	881	B39	9			8		9	9					5				5			8		
40	949	B40																					

BİL KİM (DEVAMI)

Sıra No	Öğrenci No	Adı Soyadı	21-Haksızlığa tepki gösteren kimdir?	22-Kendi çıkarım her şeyden üstün tutan kimdir?	23-Başkalarının fikirlerine saygı gösteren kimdir?	24-Şakadan ve espiriden anlayan kimdir?	25-Şakadan anlamayan ve alınan kimdir?	26-Sürekliliğe dalgın duran kimdir?	27-Başkalarının isteklerine boyun eğen kimdir?	28-Öğretmenlerle en çok çatışan kimdir?	29-Kendi esya ve parasını koruyan kimdir?	30-Okul eşyalarını korumayan kimdir?	31-Sık sık kavga ve münakaşa eden kimdir?	32-Başkalarıyla iyi geçinen kimdir?	33-En çok kitap okuyan kimdir?	34-Başkalarının aleyhinde konuşan kimdir?	35-Zekice buluşlar yapan kimdir?	36-Sürekliliğe karar vermekte güçlük çeken kimdir?	37-En çok uzlaştırıcı olan kimdir?	38-En çok sinirli olan ve aniden parlayan kimdir?	39-En çok liderlik özelliği olan kimdir?	40- En çok yalan söyleyen kimdir?
1	412	B1								5					9							
2	427	B2																				
3	439	B3																				
4	453	B4																				
5	556	B5																		6		
6	719	B6						5	4		3					3						8
7	725	B7																				
8	726	B8																				
9	728	B9																				
10	729	B10																				
11	730	B11																				
12	731	B12					5															
13	732	B13			6	4					5											
14	733	B14																				
15	735	B15																				
16	736	B16																				
17	737	B17	5																			
18	738	B18																				
19	740	B19																	4			
20	741	B20							4		3	5										8
21	742	B21				4				5		5									8	
22	743	B22																				
23	744	B23																				
24	745	B24																				
25	748	B25																				
26	749	B26																				
27	751	B27									5						8				7	
28	755	B28														2						
29	757	B29																				
30	759	B30																				
31	760	B31									4											
32	762	B32																				
33	763	B33																				
34	764	B34														3						
35	765	B35																				
36	769	B36		5																		
37	774	B37																				
38	857	B38																				
39	881	B39				5								8								
40	949	B40																		5		

4/B Sınıfı “Kimdir Bu?” Anketi Değerlendirmesi

1- En çok sevilen kim?

En çok sevilen öğrenciler olarak diğer arkadaşlarının sempatilerini kazanan **B21** ile **B39** kod numaralı öğrencilerin başarı ortalamalarının oldukça yüksek yani sınıf ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan, öğrenme başarısı ile sosyal ilişkiler de diğer öğrencilerle sağlıklı ve olumlu ilişki kurma davranış ve yeteneği arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu gözlenmiştir.

2- Hiç sevilmeden kimdir?

Bu soruya göre yapılan betimlemeye uyan öğrenciler olan **B5**, **B31** ve **B37** kodlu öğrencilerin ortalamalarına bakıldığı zaman, bu üç öğrencinin sınıfın en düşük başarı puanlarına sahip oldukları görülüyor. Yani bu öğrencilerin öğrenme başarı puanlarıyla sınıf ortamındaki sosyal etkileşimler boyutuyla sevilme durumları arasında da doğru bir orantı olduğu söylenebilir.

3- Her zaman herkese yardım etmeye çalışan kimdir?

Bu tanımlamaya uyan öğrenciler olarak diğer öğrenciler tarafından yoğun bir şekilde tercih edilen ve cevap olarak isimleri ortaya çıkan öğrenciler olan **B27** ve **B13** ün başarı puanlarının, sınıf ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Bu durum da başarı ortalama puanının yardımseverlikle doğrudan bağlantılı olabileceği düşünülebilir.

4- Herkese yardım etmek istemeyen kimdir?

Bu sorunun cevabı için sınıf içerisinde adı en çok geçen, **B6** ile **B20** kod numaralı öğrencilerden **B6** kodlu öğrencinin başarı puanının sınıf ortalamasının altında kaldığı görülüyor. **B20**'nin ise ortalamasının üzerinde bir başarı puanına sahip olduğu anlaşılıyor. Bu farklılığın nedeninin diğer kişilik özellikleri, giriş davranışları ve çevresel etkileşim faktörleri ile etkileşim farlarından olabileceği varsayılabilir.

5- Daima arkadaşlarıyla birlikte olmayı isteyen kim?

En yüksek oyları/puanları alan **B39** ile **B13** kod numaralı öğrencilerin sınıfın en başarılı öğrencileri arasında oldukları anlaşılıyor. Bu da gösteriyor ki, başarı ile sosyal arkadaşlık ilişkileri arasında olumlu bir ilişki bulunuyor.

6- Yalnızlıktan hoşlanan kimdir?

En yüksek oyu alan **B7** kod numaralı öğrencinin başarı puanının sınıf ortalamasının altında olduğunu görüyoruz. Burada öğrencinin öğrenme başarısının sınıf ortalamasının altında olduğunu görüyoruz. Burada öğrencinin öğrenme başarısının sınıf ortalamasının altında kalmasının nedeni çok çeşitli değişkenlerden kaynaklanabileceği gibi, hem ruhsal, hem ailevi ve hem de çeşitli sosyal değişkenlerden kaynaklanabilir.

7- Arkadaşlarına daima kaba davranan kimdir?

En yüksek oyu alan **B20** ile **B21**' in başarı puan ortalamalarının sınıf ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Bu sonuçtan anlaşılacağı gibi bir tezatlık söz konusudur. Bu öğrencilerin kaba davranmasına hem sosyal çevrelerinin hem de bireysel farklılıklarının etkisi olabileceği düşünülebilir.

8- Arkadaşlarına daima kibar ve nazik davranan kimdir?

Bu soruya cevap veren öğrenciler **B39, B38, B27, B40, B12** kodlu öğrencileri seçmişlerdir. Bu öğrencilerin başarı puan ortalamalarının sınıf başarı ortalamasının üstünde olduğunu gözlemliyoruz. Burada kendine güven duygusunun oldukça baskın olabileceği ifade edilebilir. Çünkü kendine güven duygusuyla başkalarına karşı olumlu, kibar ve nazik davranış arasında doğrusal bir ilişki olduğu bilinmektedir.

9- Daima tertipli ve düzenli olan kimdir?

En yüksek tercihe dayalı oyu alan **B39, B25, B12** adlı öğrencilerin öğrenme başarı puan ortalamalarına bakıldığı zaman, sınıf ortalamasının üzerinde olduğu görülüyor. Burada kendini disipline etme adına, tertip ve düzenin aynı sistematik şekliyle öğrenme başarısını da olumlu olarak etkilediği anlaşılmaktadır. Gerçekten, öğretimin daha çok plânlı ve organize bir faaliyet alanı olması ve bilgideki aşamalılık ilkesi ve hiyerarşik yapısı çerçevesinde, oturmuş bir disiplin anlayışı ile okul öğrenme başarısı arasında olumlu bir ilişkinin olması doğaldır.

10- Temizliği ve tertip düzeni boş veren kim?

Bu soruya en çok uydurulan öğrenciler; **B20, B31** ve **B37** kod numaralı katılımcıların başarı puan ortalamalarına bakıldığında, sınıf ortalamasının altında olduğu görülüyor. Bu durum bir önceki anket maddesini doğruladığı gibi, disiplin anlayışını tam olarak oturtamamış öğrencilerin okul öğrenme başarılarının da düşük olacağı söylenebilir.

11- Sevgiye daima sevgiyle karşılık veren kimdir?

Bu konuda en çok oy alan öğrenciler olan; **B27, B38, B12** ve **B13** kod numaralı öğrencilerin sınıf içi öğrenme başarılarına bakıldığı zaman, sınıf ortalamasının üzerinde olduğunu görüyoruz. Bu öğrencilerin derslerindeki akademik başarılarını sosyal ilişkilerine de yansıttıkları söylenebilir ya da sosyal ilişkilerdeki tutarlılığın derslerdeki başarıya da yansıdığı söylenebilir. Öğrenmeyi çevreye uyum sürecindeki başarı veya iletişim becerilerindeki başarı olarak düşündüğümüzde, öğrenme başarısının olumlu etkilenmesinin doğal olduğu ifade edilebilir.

12- Olaylara hep olumsuz yönden bakan kimdir?

En çok oy alan **B20** ve **B24** kod adlı öğrencilerin başarı durumlarına bakıldığında, **B24** numaralı öğrencinin başarı puan ortalamasının sınıf ortalamasının altında kaldığını görüyoruz. Yani, başarı durumuyla, olaylara hep olumsuz bakış açısı geliştirmenin, yani kötümser bir bakış ve yaklaşımın öğrenme başarısını da aynı şekilde olumsuz etkilediği söylenebilir. Gerçekten bu durumda, “ben öğrenemem” gibi bir yargı başat ve yönlendirici bir kavram olarak ortaya çıkar.

13- Arkadaşlarının durumuna hep anlayışla bakan kimdir?

Bu soruya verilen cevaplar incelendiği zaman, öğrenciler arasında en fazla oy alan öğrenciler olan; **B27, B38, B22** ve **B39** ‘un sınıf içi öğrenme başarılarının sınıf ortalamasının üzerinde bir düzeye sahip oldukları görülmektedir. BU öğrencilerin de derslerinde elde ettikleri başarı ile sınıf içi veya dışı sosyal davranış biçimleri arasında pozitif bir ilişkinin olduğu düşünülmelidir.

14- Arkadaşlarının durumlarıyla alay etmekten hoşlanan kimdir?

Bu anket sorusuna karşılık geldikleri düşünülen öğrenciler olan; **B31, B6, B36** ve **B20** kodlu öğrencilerin ders başarı puanlarına bakıldığı zaman, **B20** hariç diğer öğrencilerin elde etmiş oldukları başarının sınıf ortalamasının altında kaldığı anlaşılıyor. Ancak burada **B20**'nin sıra dışı ve istisna olarak başarı ortalaması sınıf ortalamasında olduğu gözleniyor. Bu durumun böyle olmasının incelenmeye değer gerekçeleri olabileceğini söyleyebiliriz.

15- Engelli arkadaşlarına karşı anlayışla davranan kimdir?

Bu soruya verilen cevap çerçevesine giren öğrencilerin başarı puanlarının sınıf geneline eşit olduğu görülmektedir. Bu durumdan genel olarak öğrencilerin engelli/dezavantajlı arkadaşlarına olumlu davranış içerisinde oldukları söylenebilir.

16- Engelli/dezavantajlı arkadaşlarına kaba davranan kimdir?

Bu anket maddesini hemen hemen sınıfın tamamı boş bırakarak cevap vermemiştir. Yine de bu anket maddesine uyan davranışlar sergileyenler olarak belirttikleri; **B35** ve **B31** gibi öğrencilerin sınıf içi ders ve öğrenme başarı puanlarının sınıf ortalamasının altında kaldığı görülüyor. Bu gerçeklikten hareketle öğrencilerin başarısızlıkları ile sosyal ilişkileri arasında bir ilişkinin olduğu düşünülebilir. Derslerinde başarısız olan öğrencilerin sosyal ilişkilerde de bazı sorunlar olabileceği unutulmamalıdır.

17- Daima görevine sadık görevini zamanında yapan kimdir?

Görevini yapan öğrenciler olarak seçilen; **B13, B3, B21** ve **B39** kod numaralı öğrencilerin başarı puanlarına bakıldığında, sınıf ortalamasının üstünde olduğu gözlenmektedir. Bu duruma bağlı olarak derslerde elde edilen başarının verilen görevleri zamanında yapma sorumluluk duygusuyla olumlu bir ilişki içerisinde olduğunu söylenebilir.

18- Aldığı görevi yerine getirmeyen kimdir?

Aldığı görevi yerine getirmeyen ve sorumluluk duygusu zayıf olan öğrenciler olarak belirtilen; **B20**'nin ders başarı puanına bakıldığında, sınıf ortalamasının üstünde olduğu görülmektedir. Ancak bu madde için de bir çelişki den bahsetmek gerekir. Bu çelişkinin önemli olduğu ve muhtemelen öğrencinin aldığı başarı puanının objektif olmadığı düşünülse de, doğumla gelen kalıtsal miras değerleri olarak birtakım yetenek ve kabiliyetlere bağlanak ta mümkün olabilir. Ancak diğer sorularda ortaya çıkan değerlere göre bu durumda bir istisnai durum söz konusudur. Ya da bu öğrencinin kendisine verilen sorumluluklar açısından farklı değerlendirmeleri olabileceğinden bahsedilebilir.

19- Arkadaşlarının başarısını ve iyi davranışlarını takdir eden kimdir?

Bu sorunun cevabı olarak en yüksek oyu alan **B27** ve **B39** kodlu öğrencilerin sınıf içi ders başarılarına bakıldığında, oldukça memnun edici sonuçlarla karşılaşmaktadır. Bu öğrencilerin kendileriyle beraber diğer arkadaşlarının başarılarından mutlu oldukları söylenebilir. Bu durumdan bir özgüven yeterliliğinden de bahsedilebilir. Yani olumlu ve sağlıklı iletişim becerilerinden de söz edilebilir.

20- Arkadaşlarının başarısını ve olumlu davranışlarını takdir etmeyen kimdir?

Bu sorunun çağrıştırdığı öğrenciler olarak seçilen **B1** ve **B20** kodlu öğrencilerin ders başarı seviyelerine bakıldığında, her iki öğrencinin de başarı seviyelerinin yüksek olduğu görülüyor. Bu iki öğrencinin sosyal tutum ve davranışları ile başarı seviyeleri arasında ters bir ilişkinin olduğu anlaşılıyor. Bu öğrencilerin durumlarının belli bir oranda kıskançlık ve istenmeyen yapıda bir çatışma olgusuna sahip oldukları kabul edilebilir. Onlar açısından kazan-kazan ilkesi temelinde değil de sanki kaybet-kazan ilkesi temelinde bir rekabet anlayışının izleri fark ediliyor. Diğer yandan ego tatmini ve bencillikten de söz edilebilir.

21- Haksızlığa tepki gösteren kimdir?

Haksızlığa tepki gösteren öğrenciler arasında gösterilen **B17** ve **B27** adlı öğrencilerin genelde olduğu gibi ders başarı düzeylerinin yüksek olduğu fark ediliyor. Öğrencilerin akademik başarı düzeyleri ile haksızlık karşısında haktan yana tavır almaları arasında olumlu bir ilişkiden bahsedilebilir.

22- Kendi çıkarlarını her şeyden üstün tutan kimdir?

Bu soru için en fazla oyu alan **B36** kod adlı öğrencinin akademik başarı durumunun sınıf ortalamasına göre yüksek olduğu gözleniyor. Bu öğrencinin kendi çıkarlarını ön plâna almış olduğu, dolayısıyla ders başarı durumunun da bu düşünce ve tutum çerçevesinde daha yüksek bir ego tatmini vasıtası olarak benimsenmiş olabileceği söylenebilir. Esasında benimsenmemesi gereken bir rekabet anlayışı göze çarpıyor ve dolayısıyla sınıf içi sosyal ilişkileri olumsuz etkileyeceğinden söz edilebilir.

23- Başkalarının haklarını savunan ve fikirlerine değer veren kimdir?

Bu soruya karşılık gelen öğrenci olarak gösterilen **B13** kodlu öğrencinin sınıf içi akademik başarı düzeyinin de doğal olarak sınıf ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Sonuçta bu öğrencinin paylaşım duygusunun gelişmiş olduğu, sadece kendisini değil arkadaşlarını da düşündüğü anlaşılıyor. Sadece kendi fikirlerini değil, başkalarının düşünceleri arasında da gerçeklik payı olabileceğinden hareket ettiği hissediliyor.

24- Şakadan empatiden anlayan ve hoşlanan kimdir?

Bu maddeden en çok oyu alan **B39**, **B21** ve **B13** kod tanımlı öğrencilerin derslerinde oldukça başarılı oldukları gözleniyor. Bu öğrencilerin derslerindeki başarılı olma duygularını ve aldıkları hazzı sınıf içi sosyal ilişkilere de yansıttıkları gözden kaçmıyor. Gerçekten de empatik becerileri gelişmiş bireylerin sosyal ilişkilerde de başarılı oldukları bilinmektedir.

25- Şakadan anlamayan, alınan kimdir?

Bu soruya cevap olarak gösterilen ve en fazla oyu alan **B12** kodlu öğrencinin sınıf içi başarı düzeyinin diğer öğrencilere göre en yüksek olduğu görülüyor. Bu öğrencinin akademik başarı durumunu sosyal ilişkilere tam olarak yansıtamamasının bu manada bir sıkıntı içerisinde olduğunu ifade etmek gerekir. Bu öğrencinin aynı zamanda çok duygusal ve aile içi bir baskının da olabileceği düşünülebilir.

26- Sürekli dalgın duran kimdir?

Sürekli dalgın olan ve öyle davranan öğrenci olarak tanımlanan **B6**'nın doğal olarak sınıf başarısının da düşük olduğu görülmektedir. Öğrenmeyi olumsuz etkileyen

duyuşsal alan değerlerinden olan dalgınlığın (psikolojik faktörlerden birisi) nedenleri ortadan kaldırılmadan öğrencinin öğrenmesi gereken konu alanına odaklaşması beklenemez.

27- Her zaman başkalarının istek ve önerilerine boyun eğen kimdir?

Katılımcı öğrenciler tarafından bu soru ile tanımlanan **B20** ve **B7**'nin sınıf içi ders başarı düzeylerinin de soruda ifade edilen istenmeyen davranışı sergilemeleriyle ilişkili olarak düşük olduğu belirtilmiştir. Bu öğrencilerin bağımsız karar verme mekanizmalarında sorun olduğu, kendi iradeleri doğrultusunda tavır sergileyemedikleri anlaşılmaktadır. Bu durumun öğrenme açısından önemli bir sorun olduğunun ifade edilmesi gerekir.

28- Öğretmenlerle en çok çatışan kimdir?

Öğretmenlerle sürekli çatışma halinde olan öğrenci olarak gösterilen **B21**'in sınıf içi ders öğrenme başarı düzeyinin yüksek olduğu anlaşılıyor. Burada bu öğrencinin sürekli öğrenme amacıyla öğretmenlerle karşılıklı tartışma içerisinde olduğu ve öğrenme sürecine muhtemelen eleştirel baktığı ve sorgulama yapabildiğini görüyoruz. Bu tutum ve davranışların öğrenme açısından motivasyon artırıcı faktörler olduğunu vurgulamak gerekir. Bu öğrencinin herkesin her dediğini sorgulamadan ve tartışmadan kabul etmediği söylenebilir.

29- Kendi eşya ve parasını en çok koruyan kimdir?

Bu soru için en fazla oyu alan **B1**, **B13** ve **B27** kodlu öğrencilerin derslerindeki başarıyı korumalarında olduğu gibi, kendilerine ait eşyalarını da o şekilde korumaya çalıştıkları düşünülebilir. Bu öğrencilerin korumacılık anlayışlarının baskın olduğu ve görev ve sorumluluk bilinçlerinin de gelişmiş olabileceğinden bahsedilebilir.

30- Okul eşyalarını korumayan kimdir?

Bu soruya uyan öğrenci olarak gösterilen **B20** kodlu öğrencinin öğrenme başarı düzeyinin düşük olmadığı belirtilmiştir. Bu durumda bu öğrenci için her ne kadar kendine ait eşyalar gibi kendi başarısını da koruduğu ancak bir ölçüde benmerkezcilikten tam olarak çıkamadığı vurgulanabilir. Öteki ve diğerleri duygusunun da sorunlu olabileceği anlaşılıyor.

31- Başkalarıyla sık kavga ve münakaşa eden kimdir?

Bu soruya uyan cevap olarak gösterilen ve **B20** olarak tanımlanan öğrencinin okul eşyalarını korumadığı ve bu soruda tanımlandığı gibi sürekli başkalarıyla kavga ettiği anlaşılıyor. Muhtemelen başkalarının eşyalarını da korumadığından diğer öğrencilerle uyum problemi yaşadığı görülüyor. BU öğrencinin derslerindeki başarı düzeyine bağlı olarak etrafındaki arkadaşlarıyla sağlıklı ilişki kuramadığı anlaşılıyor. Bu öğrencinin başka bir soruya da cevap olarak gösterildiği ve hep başkalarına boyun eğdiği ifade edilmiştir. Dolayısıyla bu öğrenci ile ilgili olarak tanımlayıcı olan sorulara dikkat edildiğinde hepsinin birbirini tamamladığı gözleniyor.

32- Başkalarıyla iyi geçinen kimdir?

Başkalarıyla iyi geçinen öğrenciler arasında gösterilen **B39**, ders açısından oldukça başarılıdır. Bu öğrencinin derslerindeki başarıyı arkadaşlarıyla olan sosyal ilişkilerinde de gösterdiği söylenebilir.

33- En çok kitap okuyan kimdir?

En çok kitap okuyan öğrenci tanımlamasına uyan öğrenci olarak gösterilen **B1** kodlu öğrencinin ders başarılarının oldukça iyi olduğu görülüyor. Bu başarının altında kitap okuma alışkanlığının yattığı düşünülmelidir. Kitap okuma alışkanlığının öğrenme başarısıyla doğrusal ilişkisi olduğunu söyleyebiliriz.

34- Başkalarının aleyhinde konuşan kimdir?

Bu madde de en çok oyu alan **B6** ve **B34** adlı öğrencilerin ders başarılarının iyi olmadığı ve bu başarısızlıklarını, diğer öğrencileri de başka türlü düşük ve kötü göstererek dengelemeye çalıştıkları anlaşılıyor.

35- Zekice buluşlar yapan kimdir?

Zekice buluş yapan öğrenci olarak gösterilen **B27**'nin zekâ düzeyinin ileri olduğu düşünülmelidir. Zekâsını kullanabilen bir öğrencinin her durumda başarılı olacağı kabul edilmelidir. Bu öğrencinin de ders başarısının yüksek düzeyde olduğu izlenmektedir.

36- Sürekli karar vermekte güçlük çeken kimdir?

Bu maddede en çok oyu alan **B19** kodlu öğrencinin başarı düzeyinin sınıf ortalamasının altında kaldığı görülüyor. Bu açıdan bakıldığında, öğrencilerin karar verme alışkanlıkları ile öğrenme başarıları arasında doğrusal bir ilişkinin olduğunu kabul etmek gerekir.

37- En çok uzlaştırıcı olan kimdir?

Öğrenciler tarafından en çok uzlaştırıcı olarak gösterilen **B49** adlı öğrencinin ders başarı durumunun sınıf ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Bu öğrencinin sosyal ilişkilerini derslerindeki başarıdan daha önemli gördükleri anlaşılıyor. Ya da ders başarısı ile ilgili zayıflıklarını sosyal ilişkilere verdiği değerle aşmaya çalıştığı söylenebilir. Esasında bu öğrencilerin ders başarı durumlarını yükseltmekle diğer öğrenciler tarafından daha fazla dikkate alınacakları bilinci geliştirilebilir. Eğer bu bağlantı iyi kurulabilirse olumlu gelişmelerin gerçekleşebileceği varsayılmalıdır.

38- En çok sinirli olan ve aniden parlayan kimdir?

Burada en çok oyu alan **B5** tanımlamalı öğrencinin ders başarı durumuna bakıldığında, sınıf ortalamasının ortasında olduğu görülecektir. Ancak olaylara verdiği tepkilerde oldukça fevri olduğu ve bu durumun akademik başarı düzeyini olumsuz etkilediği anlaşılıyor. Bu tepkiler makul ve düşünme temelinde izole edilebilirse ders başarı düzeyinin o ölçüde artacağı varsayılabilir.

39- En çok liderlik özelliği olan kimdir?

Bu soruyla ilgili olarak en çok oyu alan **B21** ve **B27** adlı öğrencilerin ders başarı durumlarının sınıf ortalamasının oldukça üstünde olduğunu görüyoruz. Bu tür davranışı olan öğrencilerin derslerindeki başarıyı toplumsal ilişkilere de yansıtılabildiklerini kabul etmek gerekir. Bu öğrenciler derslerdeki liderliklerini arkadaşlarıyla olan münasebetlerinde de daha ilerde olmak şeklinde ortaya koydukları anlaşılıyor.

40- En çok yalan söyleyen kimdir?

En çok yalan söyleyen öğrenci olarak gösterilen **B6** ve **B20** adlı öğrencilerin ders başarı durumları incelendiğinde, **B6** kodlu öğrencinin ders başarısının düşük, **B20** kodlu öğrencinin ise ders başarı düzeyinin normal olduğu görülüyor. Bu öğrencilerin yalan söyleme alışkanlıkları ortadan kaldırılabılır ise daha başarılı olacakları temel bir gerçekliktir.

Fevzipaşa İlköğretim Okulu 4/C Sınıfı Not Ortalamaları

<u>Öğrencinin Adı Soyadı</u>	<u>Ortalaması</u>
1. C1	99
2. C2	84,5
3. C3	85
4. C4	86
5. C5	90
6. C6	68
7. C7	83
8. C8	83
9. C9	76
10. C10	86
11. C11	74
12. C12	70
13. C13	80
14. C14	82
15. C15	92
16. C16	80
17. C17	78
18. C18	92
19. C19	88
20. C20	74
21. C21	78
22. C22	76
23. C23	90
24. C24	88
25. C25	80
26. C26	65
27. C27	77
28. C28	85
29. C29	78
30. C30	79
31. C31	84
32. C32	82
33. C33	72
34. C34	78

BİL - KİM

Sıra No	Öğrenci No	Adı Soyadı	1-En çok sevilen kimdir?	2-Hiç sevilmeyen kimdir?	3-Her zaman herkese yardım etmek isteyen kimdir?	4-Arkadaşlarıyla birlikte olmak isteyen Kim?	5-Herkese yardım etmek istemeyen kim?	6-Yalnızlıktan hoşlanan kim?	7-Arkadaşlarına daima kaba davranan kim?	8-Arkadaşlarına daima kibar davranan kim?	9-Daima tertipli ve düzenli olan kimdir	10-temizliği, tertip – düzeni boş veren kim?	11-Sevgiye daima sevgiyle karşılık veren kim?	12-Olaylara hep olumsuz yönden bakan kim?	13-Arkadaşlarına hep anlayışla bakan kim?	14-Arkadaşlarıyla alay etmekten hoşlanan kim?	15-Engelli arkadaşlarına iyi davranan kimdir?	16-Engelli arkadaşlarına kaba davranan kimdir?	17-Görevine sadık olan ve zamanında yapan kimdir?	18-Aldığı görevi yerine getirmeyen kimdir?	19-Arkadaşlarının başarısını takdir eden kimdir?	20-Arkadaşlarının başarısını takdiri olmayan kimdir?	21-Haksızlığa tepki gösteren kimdir?
1	46	C1																					
2	58	C2																					
3	74	C3	8																				
4	116	C4																				8	
5	167	C5																					
6	190	C6																					
7	191	C7																			3		
8	194	C8																					
9	195	C9																	5				
10	203	C10																					
11	204	C11																					
12	208	C12											3										
13	216	C13																					
14	232	C14																					
15	233	C15										7		4							3		
16	246	C16																					
17	266	C17																					
18	278	C18																					
19	279	C19																					
20	340	C20																					
21	347	C21																					
22	429	C22																					
23	452	C23																					
24	584	C24		8					6	14						10							
25	648	C25				3		18															
26	768	C26																	6				
27	772	C27	6								7												
28	781	C28																					
29	849	C29																					
30	870	C30																					
31	871	C31																					
32	879	C32																				3	
33	944	C33																					
34	950	C34					9																
35																							
36																							
37																							
38																							
39																							
40																							

4/C Sınıfı “Kimdir Bu” Anketi Değerlendirmesi

1- En çok sevilen kim?

En çok sevilen öğrenci olarak ismi yazılan ve en çok puan alan **C1**'in ders başarı durumu incelendiğinde, sınıf ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Başkaları tarafından ilgi görmenin ders başarısına olumlu katkı sağladığı anlaşılıyor. Başkaları tarafından sevilen öğrencilerin üzerlerine düşen sorumluluklarını yerine getiren öğrenciler olduğu söylenebilir. Çünkü başkaları tarafından sevilmenin olumlu gerekçeleri olması gerekir. Bu gerekçelerden birisi de derslerde olan başarı durumudur.

2- Hiç sevilmeyen kimdir?

Bu soruya uygun olarak seçilen **C27** kodlu öğrencinin ders başarı durumu incelendiğinde, sınıf ortalamasına göre en altlarda olan bir öğrenci olduğu anlaşılıyor. Kendi çevresi tarafından sevilmemeye ve benimsenmemenin ders başarı durumunu olumsuz etkilemiş olduğu düşünülebilir. Sevilmenin olumlu gerekçeleri olduğu gibi, sevilmemenin de olumsuz gerekçelerinin olması doğaldır.

3- Her zaman herkese yardım etmeye çalışan kimdir?

Bu sorudaki tanımlamaya en çok uyan öğrencinin **C24** olduğu anlaşılıyor. Bu öğrencinin ortalaması en yüksek ilk beş arasında olduğunu görüyoruz. O halde yardımseverlik ve sosyal ilişkilerdeki başarının akademik başarıyı olumlu etkilediğinden bahsedilebilir. Burada duyuşsal alan değerleriyle ilgili bir yeterlikten de söz edilebilir.

4- Herkese yardım etmek istemeyen kimdir?

Bu soru için uygun olduğu belirtilen **C6**'nın ders başarı durumunun da oldukça kötü olduğu anlaşılıyor. Sosyalleşme ve insan ilişkilerinin derslerdeki başarıyla doğrudan ilişkili olduğu söylenebilir.

5- Daima arkadaşlarıyla birlikte olmayı isteyen kimdir?

Bu soruya cevap olarak ismi geçen **C25**'in ders başarı düzeyi kontrol edildiği zaman, sınıf içerisinde başarı düzeyi en yüksek 5 öğrenci arasında olduğu görülmektedir. Bu durum bir öğrencinin akademik başarı düzeyi ne kadar yüksek olursa sosyal ilişkilerde de o kadar başarılı olduğunu gösteriyor. Aynı şekilde sosyal ilişkilerde başarılı olan öğrencilerin öğrenme başarılarının da o düzeyde yüksek olduğu söylenebilir.

6- Yalnızlıktan hoşlanan kimdir?

Anket maddelerinden olan bu soruyla tanımlandığı ifade edilen **C34**'ün ders başarı düzeyinin sınıf ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Burada da sosyalleşme ile ders başarı düzeyinin doğrudan ilişkili olduğu iddia edilebilir.

7- Arkadaşlarına daima kaba davranan kimdir?

Bu soru için daha sık adı geçen öğrenci olan **C25**'in ders başarı düzeyinin düşük olmadığı ve sınıf ortalaması düzeyinde olduğu görülüyor. Bu durumda etkili olabilecek

aileden alınan sosyal destek, sosyal çevre ve arkadaş çevresinin olumlu yaklaşımlarıyla beraber yürütülen öğretim etkinliklerinin kalitesinden bahsedilebilir.

8- Arkadaşlarına daima kibar ve nazik davranan kimdir?

En yüksek tercih puanı olan **C24**'ün sınıf ders başarı düzeyinin sınıf ortalamasının bir hayli üzerinde olduğu görülmüştür. Bu değerlendirmeye bağlı olarak sosyal ilişkilerde ortaya konulan olumlu tutum ve davranışların akademik başarıyı olumlu desteklediği ve etkilediği anlaşılıyor. Kısacası bu olumlu davranışlar derslere aynı şekilde olumlu yansımıştır.

9- Daima tertipli ve düzenli olan kimdir?

Bu soruda tanımlanan öğrenci olarak öğrenciler tarafından seçilen **C24**'ün derslerindeki başarısının Belli bir düzen içerisinde yükseldiğini söyleyebiliriz. Çünkü bu öğrencinin ortalamasına bakıldığında orada da bir tertip ve düzenin olduğu görülüyor.

10- Temizliği ve tertip düzeni boş veren kimdir?

En fazla öğrenci tercihini alan **C27**, derslerinde başarılı olmadığı kendini gösteriyor. Bu öğrenci için sosyal yaşamındaki düzensizliğin derslerine de yansımış olduğu düşünülebilir. Esasında ders bir tertip ve düzen olayıdır. Önceden yapılan plân ve program söz konusudur. Bu bakış açısıyla sosyal yaşamda tertip ve düzeni olanın derslerinde de tertipli ve düzenli olacağı anlaşılıyor.

11- Sevgiye daima sevgiyle karşılık veren kimdir?

Bu soruya davranış itibarıyla en çok karşılık geldiği düşünülen öğrenci olan **C15**'in ders başarı ortalamasının sınıfın en yüksek öğrencisi olduğunu gösterdiği görülmektedir. İnsan sevgisinin ve başkalarına da değer vermenin bir özgüven, eleştirel düşünebilme ve empatik beceri ifadesi olduğu unutulmamalıdır. Böyle bir öğrencinin kendisinin de başaracağına inandığı ve bunu gösterdiği iddia edilebilir.

12- Olaylara hep olumsuz yönden bakan kimdir?

Bu soru için en yüksek oyu alan **C12** kodlu öğrencinin başarı ortalaması durumunun sınıf ortalamasına göre çok kötü/düşük olduğu belirtilmiştir. Burada başarmak için önce başarılacağına inanmak gerektiği gibi bir gerçekliğin akla getirilmesi gerekir. Karamsarlık ve kötümserliğin başarıyı olumsuz etkilemiş olduğu düşünülmelidir.

13- Arkadaşlarının durumuna hep anlayışla bakan kimdir?

Bu sorudaki davranışı en çok gösteren öğrenci olarak tanımlanan **C15**'in ders başarı düzeyinin de diğer olumlu davranan öğrencileri gibi yüksek olduğu gözüküyor. Her öğrencinin durumuna hep anlayışla bakabilen bir öğrenci için çoklu düşünebildiği söylenebilir. Çoklu düşünmenin başarı endeksli olacağı unutulmamalıdır.

14- Arkadaşlarının durumuyla alay etmekten hoşlanan kimdir?

Bu durumla ilgili olarak en çok oyu alan öğrenci olan **C24**'ün ders başarı durumuna bakıldığında davranışıyla başarısı arasında ters bir orantının olduğu

anlaşıyor. Oldukça istisnai bir durum olarak değerlendirilebilir. Ayrıca aile ortamından kaynaklanan bir olumsuz davranış olarak değerlendirilebilir. Bu öğrenci için bir ölçüde bencillikten de söz edilebilir. Arkadaşlarının durumuyla alay edebilmek için kendi durumunun onlarinkinden daha iyi olması gerektiğini düşünüyor olabilir. Sosyal açıdan olumsuz olarak değerlendirilen bu davranışın bir ölçüde öğrencinin kendisine başarılı olma zorunluluğu getirdiğini varsaymak yerinde olacaktır.

15- Engelli arkadaşlarına karşı anlayışla davranan kimdir?

Bu soru hiçbir öğrenci tarafından cevaplanmamıştır. Bunun gerekçesi araştırıldığında, sınıfta Engelli/dezavantajlı öğrencinin bulunmadığı görülmüştür.

16- Engelli/dezavantajlı arkadaşlarına kaba davranan kimdir?

Bu soruda doğal olarak cevaplanmamıştır. 15 ve 16. sorulara cevap verilmemiş olmasından, öğrencilerin gerçekten bu anket maddelerini okuyarak ve gerçekçi değerlendirmeler yaptıkları anlaşılmıştır. Bu durumda çalışmanın güvenilirliğini artıracağı kabul edilmelidir.

17- Daima görevine sadık, görevini zamanında yapan kimdir?

Burada en çok oyu alan öğrenci C9'un ders başarı seviyesinin sınıf ortalamasının oldukça üstünde olduğu görülüyor. Bu başarıda öğrencinin üzerine aldığı sorumluluğunu yerine getirme davranışının etkili olduğu düşünülebilir.

18- Aldığı görevi yerine getirmeyen kimdir?

Burada da oyların çoğunu alan C26'nın diğerlerine benzer şekilde sınıf ortalamasının altında olduğu görülüyor. Sosyal yaşamdaki sorumsuzluğun derslerdeki olumsuzluğa yansıdığı görülmektedir.

19- Arkadaşlarının başarısını ve iyi yönlerini takdir eden kimdir?

Bu soruya karşılık olarak denk düştüğü iddia edilen öğrencilerden olan C15 ve C5'in ders notlarına bakıldığında, en yüksek 5 öğrencinin başarı puanları içerisinde oldukları anlaşılıyor. Başkalarının başarılarını takdir etmek, kazan kazan ilkesine dayalı bir rekabet anlayışına sahip olmak, başkalarının elde ettikleri başarıya nasıl ulaşılacağını sorgulayarak noksanlarını tamamlayabilen öğrencilerin akademik başarılarının da yükseleceği temel bir gerçekliktir.

20- Arkadaşlarının başarısını ve iyi yönlerini takdir etmeyen kimdir?

En çok oyu alan öğrenci olan C32'nin ders başarı düzeyi incelendiğinde, sınıf ortalamasının biraz üzerinde olduğu gözleniyor. Bu öğrencinin grup çalışmasından ziyade bireysel başarıya odaklı olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Ders başarı durumunun çok iyi olmamasından dolayı başkalarının başarılarını onaylanması ve teşvik edilmesi manasındaki grup çalışmalarına önem verilmelidir. Bu öğrencinin kendisinin de bu bilinçte olması gerekir.

21- Haksızlığa tepki gösteren kimdir?

Bu soru için aday gösterilen öğrenci olan C4'ün notlarının ortalaması yine sınıf ortalamasının üstündedir. Haksızlık karşısında susmayan, özgür iradesini ortaya

koyabilen, haklarını savunabilen bir öğrencinin öz yeterlik ve sorumluluk bilincine sahip olduğu düşünülen bu öğrencinin ders başarı durumunu da kendi hakkı olduğu şeklinde bir algı sahibi olması gerektiği kabul edilebilir.

22- Kendi çıkarlarını her şeyden üstün tutan kimdir?

Burada bu soru için **C12** en yüksek oyu almıştır. Bu öğrencinin ders başarı durumunun daha önce de gözlemlendiği gibi sınıf içerisinde en başarısız öğrencilerden olduğu anlaşılıyor. Bu başarısızlıkta muhtemelen hep kendisini ön plânda tutuyor olmasının olabileceği düşünülebilir. Bu öğrencinin bencillik duygusunda sıyrılması ve empatik becerilerini geliştirmesi gerekir.

23- Başkalarının haklarını savunan, fikirlerine değer veren kimdir?

En yüksek tercih oyunu alan **C15** sınıf içi ders başarı düzeyi olarak en yüksek başarıya sahip olduğu kabul edilmektedir. Hep yeni fikirlere açık olmak gibi bir olumlu tutum ve davranışın aynı zamanda başarıyı da yükselttiği ifade edilebilir.

24- Şakadan, espiri den anlayan, hoşlanan kimdir?

Bu soruya cevap olarak en çok adı geçen öğrenci olan **C29**, ders başarı düzeyi olarak sınıf ortalamasının üstünde olduğunu biliyoruz. Bu öğrencinin sosyal ilişkilerinde ortaya çıkan başarısı, hayata ılımlı bir çerçeveden bakıyor olabilmesinin bir sonucu olabileceği düşünülebilir.

25- Şakadan anlamayan, alınan kimdir

Şakadan hoşlanmayan öğrenci demek, başkalarıyla samimi ve içten iletişim kurmakta sıkıntı yaşayan öğrenci demektir. Bu davranış biçimine uyan öğrenci olarak belirlenen **C32**'dir. Bu öğrencinin ders başarı ortalamasının sınıf ortalamasının üzerinde olduğu görülüyor. Bu öğrencinin içine kapanıklığının bu durumda ders başarısını etkilemediği gibi gözükse de, ilerde olumsuz sonuçları olacağı, bu olumsuz sonuçların ders başarısını da olumsuz etkileyeceği gözden ırak tutulmamalıdır. Çünkü bu tür bir kişilik geliştirmiş öğrencilerin diğerleriyle olan arkadaşlık ilişkilerini çok kolayca koparabilecekleri ifade edilebilir.

26- Sürekli dalgın duran kimdir?

Bu soru için de en çok öğrenci tercihini alan **C12**'nin ders başarısının sınıfın başarı durumuna göre oldukça kötü olduğu bellidir. Bu öğrencinin daima içine kapanık ve sosyal ilişkilerinin de bu ölçüde sağlıklı olmadığı anlaşılıyor. Bu tür öğrencilerin aşamadıkları sorunlarının olduğu bu yüzden hep o sorunlarla yaşadıkları düşünülmelidir. Bu öğrencilerin daha fazla sosyal ve psikolojik desteğe ihtiyaçları olduğu söylenebilir.

27- Her zaman başkalarının istek ve önerilerine boyun eğen kimdir?

Bu soruya cevap olarak seçilen öğrenci **C11**'dir. Ders ortalaması olarak sınıf düzeyinin çok altında olduğu anlaşılan bu öğrencinin öz güven ve karar mekanizmalarının sorunlu olabileceği unutulmamalıdır. Çünkü bu öğrenci duyuşsal alan değerlerinden olan ve kendince doğru yanlış kavramlarıyla ilgili olarak sıkıntıları olduğu görülüyor. Bu durumun ders başarı düzeyini etkilemiş olabileceği düşünülebilir.

Günümüzde öğrencilerimizin en temel sorunlarından olan bu durumda öğrenciler diğerlerine “hayır” demekte zorlanırlar, gerekçe üretmezler ve alternatif ileri süremezler.

28- Öğretmenlerle en çok çatışan kimdir?

Bu soru için en çok oyu alan **C25** kodlu öğrencinin ders başarı düzeyi olarak en iyi öğrencilerden olduğu görülüyor. Bu öğrenci için sorgulayabilen, öğrenmeyi öğrenebilmiş, soru sorma becerisini geliştirmiş ve mutlaka sorgulayarak öğrenmeyi netleştiren birisi olduğu düşünülebilir. Bu tutum ve davranışların öğrenmede önemli faktörler olduğu bilinmektedir.

29- Kendi eşya ve parasını en çok koruyan kimdir?

Bu soru için öğrenciler tarafından değerlendirilen öğrenci olan **C28**'in sınıf içi ders başarı düzeyinin sınıf ortalamasına göre gerilerde kaldığı anlaşılıyor. B tür öğrencilere, kendi eşyalarında olduğu gibi ders başarısının da esasında kendisine ait olduğu bilinci kavratılırsa muhtemelen başarı düzeylerinin de yükselebileceği varsayılabilir. Hatta bu öğrencilere öğrenmenin öğretilmesiyle ders bilgilerine de kendisinin ulaşması sağlanarak olumlu gelişmeler sağlanabilir.

30- Okul eşyalarını korumayan kimdir?

En çok tercih oyunu alan **C22** kod nolu öğrencinin başarı düzeyinin sınıf ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Bu öğrencilerin muhtemelen sınıf içi ders başarısını da okula ait malzemeler gibi gördükleri düşünülebilir. O zaman bu öğrenciler için okul eşyalarının ve ders başarısının da kendilerine ait öz malları olduğu bilinci yerleştirilmelidir. O zaman ders başarı düzeyinin olumlu etkileneceği ifade edilebilir.

31- Başkalarıyla sık sık kavga ve münakaşa eden kimdir?

Bu soru için çoğunluğun işaret ettiği öğrenci olan **C25**'in derslerinde oldukça başarılı olduğu, ancak arkadaş ilişkileri çerçevesinde sosyal ilişkilerde sorunlu olduğu gözüküyor. Aileden veya sosyal çevreden kaynaklanan bu sorunun giderilerek öğrencilerle sağlıklı iletişim kurulması sağlanabilirse akademik başarının daha da artacağı belirtilebilir. Elbette ki kavga ve münakaşa konuları ve münakaşa ve kavganın seyri de iyi analiz edilerek ona göre tedbirler alınabilir.

32- Başkalarıyla iyi geçinen kimdir?

Ders başarı düzeyi olarak sınıfın en iyisi olan bu öğrencinin **C15** olduğu gözüküyor. Bu öğrencinin sosyal ilişkilerdeki başarı ve uyumunun aynı zamanda ders başarısını da olumlu etkilemiş olduğu göze çarpıyor. Bu davranışların ödüllendirilmesi diğerleri için de teşvik edici olabilir.

33- En çok kitap okuyan kimdir?

Bu durumda en çok oyu alan **C25**'in ders başarı düzeyinin çok iyi olduğu belirtilmiştir. Elde edilen başarının ders kitaplarını da muhtemelen kapsayan çok kitap okumaya bağlamak gerekir. Şüphesiz kitap okuma alışkanlığı geliştirmiş bir öğrencinin akademik başarısının da bundan olumlu etkilenmesi beklenir.

34- Başkalarının aleyhine konuşan kimdir?

Başkalarının aleyhine konuşan öğrenci olarak seçilen **C24'** ün ders başarı puanının iyi olmasına karşın başkalarının aleyhine konuşuyor olmasından başkalarının başarısını kıskandığı düşünülebilir. Hoş olmayan böyle bir davranıştan vazgeçirici önlemlerin alınması daha uygun olacaktır. Böylece bu öğrencinin paylaşarak ve yardımlaşarak başarısının daha da artacağı bilinmelidir.

35- Zekice buluşlar yapan kimdir?

Katılımcı öğrenciler tarafından zekice buluşlar yapan öğrenci olarak **C24** seçilmiştir. Bu öğrencinin derslerinde oldukça başarılı olduğu görülüyor. Zekice buluşlar yapan öğrencinin araştıran ve yaparak – yaşayarak öğrenmeyi tercih eden bir öğrenci olduğu söylenebilir. Esasında bütün öğrencilerin bu şekilde yönlendirilmeleri ders başarısına olumlu katkı sağlayacaktır. Aktif ve yapılandırmacı öğretim yaklaşımı için bu tür çalışmalar olmazsa olmazlardır.

36- Sürekli karar vermekte güçlük çeken kimdir?

Bu soru için en çok oyu alan öğrencinin **C15** olduğu gözlenmektedir. Bu öğrencinin ders başarı düzeyinin sınıf ortalamasına göre iyi olduğu için karar vermekte güçlük çekmesinin muhtemelen yanlış karar verme korku ve kaygısından kaynaklanıyor olması muhtemeldir. Bu tür davranışlar sergileyen öğrencilerin karar mekanizmalarının güçlendirilmesine dönük desteğe ihtiyaçları olabileceği unutulmamalıdır.

37- En çok uzlaştırıcı olan kimdir?

C20 bu soru için en yüksek oyu almıştır. Bu öğrencinin ders başarı durumunun sınıf ortalamasının altında kaldığı anlaşılıyor. Bu öğrencinin uzlaşmacı davranışlarından bir ölçüde derslerdeki başarısızlığı kapatmak isteği ve en azından kendi durumunda olan ve daha iyi durumda olan öğrencilerle daha iyi ve uzlaşmacı ilişkilerle durumunu düzeltmeye çalıştığı düşünülebilir. Bu öğrencinin davranışlarının doğru olması ilerleyen zamanlarda daha başarılı olacağına işaret ediyor.

38- En çok sinirli olan aniden parlayan kimdir?

Katılımcı öğrenciler tarafından bu soruya cevap teşkil edeceği düşünülen **C25'** in derslerinde herhangi bir problemi olmadığı görülüyor. Ancak bu öğrencinin öfkesini kontrol edememesinin kaynağında başka psikolojik sorunların olabileceği göz ardı edilmemelidir. Bu öğrencinin ailesini de sürece katarak bu sorunun üstesinden gelinmeli ve böylece başarının artırılması sağlanmalıdır.

39- En çok liderlik özelliği olan kimdir?

Bu soru için en çok oyu alan **C24'** ün ders başarı düzeyinin oldukça yüksek olduğu bellidir. Bu öğrencinin diğer arkadaşları nezdinde lider ve yönlendirici olmasından kendi derslerini ve kendi öğrenmesini de gayet iyi yönettiğini düşünebiliriz. Çünkü öğrenmenin de bir yerde bir yönetim olayı olduğu unutulmamalıdır.

40- En çok yalan söyleyen kimdir?

En fazla oyu alarak en çok yalan söyleyen öğrenci konumuna konulan C20'nin ders başarı düzeyinin diğer öğrencilere göre biraz geri olduğu anlaşılıyor. Bu öğrenciyle yakından ilgilenilmeli ve yalanın çok kötü bir alışkanlık olduğu bilinci geliştirilmelidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Genel olarak anket soruları ve verilen cevaplar incelendiği zaman, seçilen öğrencilerin kendilerine yakıştırılan davranışlarla sınıf içi ders başarı düzeyleri arasında yakın bir ilişkinin olduğu belirtilebilir. Bu ilişkinin doğrusal bir ilişki olduğu ancak bu duruma ters düşen istisnai durumlardan da bahsetmek gerekir. Bu olumsuz ilişkinin istisnai de olsa ortaya çıkmasında öğrencilerin kendi içsel sorunları ile dış çevreden kaynaklanan öğrenmeyi ve ders çalışmayı engelleyen birtakım sorunların etkili olduğu düşünülebilir.

Araştırma katılımcıları olan 4/B ve 4/C sınıfları olmak üzere her iki sınıfta yapılan anket uygulamasında bazı durumlarda birbirinden farklı sonuçlara da ulaşılmıştır. Bu farklılıkların ortaya çıkmasında bu öğrencilerin bireysel farklılıklarının, eğitim ve öğretim etkinliklerindeki kalitenin, sosyal ve doğal çevrenin etkisinden bahsedilebilir. Ancak araştırmadan genel olarak ortaya çıkan sonuçlarda, akademik/sınıf içi öğrenme başarısı ile öğrencilerin tutum ve davranışları arasında doğrusal bir ilişkinin olduğu gözlenmektedir. Örneğin ilk soruda, “en çok sevilen kim?” in karşılığı olarak seçilen öğrencinin ders başarı durumunun da oldukça yüksek olduğu belirtilmiştir. Kısacası sınıf içerisinde olumlu davranışlara sahip olan öğrencilerin genel olarak sınıf içi başarı düzeyleri de yüksektir. Aksi durum için de aynı durum söz konusudur. Sınıf içi sosyal tutum ve davranışları olumsuz olan öğrencilerin bu durumlarının sınıf içi ders başarılarını da olumsuz etkilediği sonucu ortaya çıkmıştır.

Bu çalışmada her iki sınıfta da öğrenciler hem kendi arkadaşları ve hem de bizzat kendileri ile ilgili de anket maddelerinde tanımlanan kişiler olarak öğretmenlerini aydınlatıcı ve bilgilendirici cevaplar vermişlerdir. Öğretmenlerin bu sonuçlara bağlı olarak eğitim ve öğretim uygulamalarını daha fazla bireyselleştirmeleri ve daha özel olarak bire bir öğrenci sorunlarına yaklaşmaları beklenir.

Bu çalışmada ortaya çıkan zıtlık ve farklılıklar konusunda sınıf öğretmenleri öğrencilerine daha fazla zaman ayırarak istenmeyen ve olumsuz olarak ifade edilebilecek davranışların ortadan kaldırılması ve olumlularıyla değiştirilebilmesi için grupla ve bireysel psikolojik danışmanlık uygulamalarına ağırlık verebilirler. Bu çalışmanın en spesifik yararlarından birisi de budur. Böylece öğrencilerin ders başarıları ve buna bağlı olarak ta olumlu davranışları da daha olumlu ve ileri düzeylere taşınmış olacaktır. Diğer yandan öğrenci aileleri ile de çalışmalar organize edilip onlarla müşavirlik şeklinde çalışma ve uygulamalı çalışmalar yapılabilir. Diğer öğretmenlerle ortak çalışılması ve her ders içerisinde bir ölçüde değerler eğitimi boyutunda özel ve diğer öğretmenlerin bu konudaki uygulama ve çalışmalarını destekleyen çalışmalar yapılabilir.

Ders başarı durumları ile belirtilen özellikler arasındaki ilişkiyi çok başarılı bir şekilde olumlu kurabilmiş öğrenciler için ise, içsel ve dışsal pekiştireçler devreye sokularak diğer öğrencilerin dolaylı duygusallık yaşamaları ve akabinde aynı ödül ve pekiştireçlere ulaşma çabası içerisine girmeleri sağlanabilir. Bu uygulamalarla öğrencilerde istenmeyen davranışlar olarak ortaya çıkan olumsuzlukların üstesinden gelinebilir. Olumsuz davranışları olduğu iddia edilen öğrencilerle daha fazla ilgilenilerek bu olumsuzluklara fırsat verilmemelidir.

Sınıf dışı etkinlikler ekstra ve örtük programlar yoluyla ve ailelerin katılımlarıyla organize edilebilir. Böylece olumsuz davranışlar sergileyen öğrencilerin daha sosyalleşmeleri, kültürlenmeleri ve sağlıklı iletişim becerilerine sahip olmalarına zemin hazırlanmış olacaktır. Tüm bu konularda sınıf öğretmenleri ve rehberlik servislerinin çok etkili çalışmalar yapmaları gereği ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin önkoşul öğrenmeler olarak edindikleri öğrenmeler açısından açıklarının kalmaması önemlidir. Diğer yandan öğrencilerin duyuşsal alan öğrenme ve kazanımlarının daha kuvvetli olarak tahkim edilmesi bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır. Öğrencilerle ilgili olarak yürütülmesi gereken çalışma ve uygulamalarda öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, önkoşul öğrenmeleri ve giriş davranışları belirlenip değerlendirilmeli ve ondan sonra bilginin hiyerarşik yapısı çerçevesinde programlar düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

- Arıca, T. (2004). Sınıf içi disiplin. M. Gürsel, H. Sarı, B. Dilmaç (Ed). *Sınıf yönetimi*. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Ataman, A. (2000). "Sınıf içinde karşılaşılan davranış problemleri ve bunlara karşı geliştirilen önlemler. Küçükahmet, L. (Editör). *Sınıf yönetiminde yeni yaklaşımlar*, 171-191. Ankara: Nobel Yayınları.
- Atıcı, R. (2014). Sınıf içerisinde öğrenci davranışlarına etki eden etmenler. *International Journal of Social Science*, 28, 413-427.
- Çağlar, D. (2000). *Aile eğitimi*. Özel Eğitimde Aile Eğitimi Sempozyumu. MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara.
- Erden, M. (2001). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- Erden, M. (2005). *Sınıf yönetimi*. İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Erden, M. (2008). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Erdoğan, İ. (2000). *Okul yönetimi ve öğretim liderliği (ikinci baskı)*. Sistem Yayınları.
- Ertürk, S. (1998). Eğitimde program geliştirme. Ankara: Meteksan Yayınları
- Fontana, D. (1985) *Classroom control understanding and guiding classroom behaviour*. London: British Psychological Society.
- Gündüz, Y (2001). *Öğretmenlerin sınıf yönetimindeki yeterlilikleri*. Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- İlgar, L. (2005). *Eğitim yönetimi, okul yönetimi, sınıf yönetimi*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık
- Öztürk, B. (2002). Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi. *Sınıf yönetimi*. (Editor: Emin Karip), Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Öztürk, B. (2005). Sınıfta istenmeyen davranışların önlenmesi ve giderilmesi. *Sınıf yönetimi*. (Editor: Emin Karip), Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Şenay, K. (2011). *İlköğretim okulları birinci kademede görevli yönetici ve öğretmen algılarına göre istenmeyen öğrenci davranışları ve önleme yöntemleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul.
- Şentürk, H. ve Oral, B. (2008). Türkiye’de sınıf yönetimi ile ilgili yapılan bazı araştırmaların değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (26), 2-13.
- Şişman, M. ve Turan, S. (Ed). *Sınıf yönetimi içinde* (s. 42-56), Ankara: Öğreti Yayınları

Taş, A. (2005). *Sınıf yönetimini etkileyen etkenler. Etkili sınıf yönetimi*. Ankara: Anı Yayınları.

URL-1:<http://www.psşkoloji.gen.tr/> 2008

URL-2:RAM yayın ve çalışmaları

URL-3:<http://www.okulpdr.net/oksdwn.htm/2008>

Yener, F. (2011) *Sorunlu öğrenci davranışlarının çözümünde yönetici ve öğretmenlerin rol model davranışlarının önemi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.

Yiğit, B. (2005). Sınıfta disiplin ve öğrenci davranışlarının yönetimi. *Sınıf Yönetimi* (185–204), M. Şişman ve S. Turan (Ed.), Ankara: PegemA Yayıncılık

ANKET

KİM BU?

AÇIKLAMA/YÖNERGE

Bu bir sınav değildir. Bu teknik bulunduğunuz sınıf içerisinde nasıl tanındığınızı anlamak için hazırlanmıştır. Aşağıda kendinizi veya sınıf arkadaşlarınızı tasvir eden birçok soru bulunmaktadır. Her soruyu dikkatle okuyunuz ve siz dahil sınıf arkadaşlarınızdan kim tarif ediliyorsa o sorunun sonunda ayrılan noktalı kısma o arkadaşınızın adını ve soyadını yazınız. Bir arkadaşınızın adını birden fazla yere yazabilirsiniz. Eğer bu tarife uyan bir arkadaşınız yoksa o soruyu geçiniz. Kendinize uygun tanımlama gelir ise “kendim” deyip işaretleme yapabilirsiniz. Verdiğiniz cevapları arkadaşlarınıza göstermeyiniz. Anket çerçevesinde verilen bilgiler etik ilkeler çerçevesinde korunacaktır ve kesinlikle paylaşılmayacaktır. Öğrenci isimleri kodlanacak ve isimler kullanılmayacaktır.

Adı Soyadı:

Sınıf ve No:

- 1-En çok sevilen kimdir?
- 2-Hiç sevilmeyen kimdir?.....
- 3-Her zaman herkese yardım etmeye çalışan kimdir?
- 4-Herkese yardım etmek istemeyen kimdir?
- 5-Daima arkadaşlarıyla birlikte olmak isteyen kimdir?.....
- 6-Yalnızlıktan hoşlanan kimdir?.....
- 7-Arkadaşlarına daima kaba davranan kimdir?
- 8-Arkadaşlarına daima kibar ve nazik davranan kimdir?
- 9-Daima temiz ve tertipli olan kimdir?.....
- 10-Temizliği ve tertip düzeni boş veren kimdir?.....
- 11-sevgiye daima sevgiyle karşılık veren kimdir?
- 12-Olaylara hep olumsuz yönden bakan kimdir?
- 13-Arkadaşlarının durumuna hep anlayışla bakan kimdir?
- 14-Arkadaşlarının durumu ile alay etmekten hoşlanan kimdir?
- 15-Engelli arkadaşlarına karşı anlayışla davranan kimdir?
- 16-Engelli arkadaşlarına karşı her zaman kaba davranan kimdir
- 17-Daima görevine sadık ve görevini zamanında yapan kimdir?.....
- 18-Aldığı görevi yerine getirmeyen kimdir?
- 19-Arkadaşlarının başarısını ve iyi yönlerini takdir eden kimdir?
- 20-Arkadaşlarının başarısını ve iyi yönlerini takdir etmeyen kimdir?

- 21-Haksızlığa tepki gösteren kimdir?
- 22-Kendi çıkarını her şeyden üstün tutan kimdir?
- 23-Başkalarının haklarını savunan fikirlerine değer veren kimdir?
- 24-Şakadan, espriden anlayan hoşlanan kimdir?
- 25-Şakadan anlamayan, alınan kimdir?
- 26-Sürekli dalgın duran kimdir?
- 27-Her zaman başkalarının istek ve önerilerine boyun eğen kimdir?
- 28-Öğretmenlerle en çok çatışan kimdir?
- 29-Kendi eşya ve parasını en çok koruyan kimdir?
- 30-Okul eşyalarını korumayan kimdir?
- 31-Başkalarıyla sık sık kavga, münakaşa eden kimdir?
- 32-Başkalarıyla iyi geçinen kimdir?
- 33-En çok kitap okuyan kimdir?
- 34-Başkalarının aleyhine konuşan kimdir?
- 35-Zekice buluşlar yapan kimdir?
- 36-Sürekli karar vermekte güçlük çeken kimdir?
- 37- En çok uzlaştırmacı olan kimdir?
- 38-En çok sinirli olan aniden parlayan kimdir?
- 39-En çok liderlik özelliği olan kimdir?
- 40-En çok yalan söyleyen kimdir?

Tesekkürler

Extended Abstract